

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius, el. pristatymo dėžutės adresas 188604955
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

Į 2026-02-27 Nr. STAP-121 (24.2 Mr-56)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-675 7, 10, 15, 17, 18 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 7, 10, 15, 17, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikia teisinę išvadą.

1. Projekto 1 (ir atitinkamai turiniu susijusiais) straipsniu siūlomas reguliavimas Projekto aiškinamajame rašte siejamas su Lietuvos Respublikos Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatyme reguliuojamais santykiais. Tačiau minėtame įstatyme nėra vartojama vertinamo projekto straipsnyje siūloma įtvirtinti sąvoka (formuluotė) „*tarptautinių organizacijų ir tarptautinių institucijų mokamos pensijos*“. Atitinkamai, Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 4 dalyje nurodytuose įstatymuose minėta formuluotė taip pat neapibrėžta. Atsižvelgiant į tai, siūlytina ištaisyti šį trūkumą Projekte, priešingu atveju vertinama formuluotė vertintina kaip neatitinkanti aiškumo principo.

2. Prašytina detaliau atskleisti Projekto 1 straipsnio 2 dalimi ir 2 straipsniu teikiamus siūlymus – numatyti atitinkamas prezumpcijas (kokios ir kokiomis Įstatymo normomis vadovaujantis, susiklostę praktinės situacijos, kodėl jų negalima išspręsti pagal galiojančią teisinę reguliavimą). Kartu atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo 15 straipsnio 4 ir 6 dalys (kartu su 19 ir 21 dalimis) šiuo metu tam tikra apimtimi reguliuoja sprendžiamus klausimus. Sistemaiškai įvertinus aiškinamojo rašto informaciją, kartu su minėtomis Įstatymo normomis, galbūt tikrosios problemos yra susijusios su papildomu institucijų tarpusavio susižinojimu ir duomenų bei informacijos gavimu. Galbūt aptariamam atveju tikslingiau būtų tobulinti skyrimo tvarką, procesus, o ne numatyti papildomas prezumpcijas. Kartu prašytina pateikti informacijos aiškinamajame rašte, ar buvo vertintos siūlomų problemų sprendimo alternatyvos (pavyzdžiui, asmuo deklaruoja, kad neturi teisės į nurodytas išmokas, o tuo laikotarpiu, kol renkama reikalinga informacija, asmeniui mokama deklaracijos pagrindu; tuo atveju, jei vėliau paaiškėtų, kad asmens deklaracija buvo melaginga, atsirastų asmens kaltė, kartu iš to kylant teisiniams padariniams grąžinti susidariusią permoką).

3. Reikėtų aiškiai ir nedviprasmiškai nustatyti, kas turima omenyje Projekto 3 straipsnio formuluotėje „šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalyje ar 10 straipsnio 3 dalyje nurodytu laikotarpiu“: laikotarpis „nuo socialinio draudimo senatvės pensijos amžiaus sukakties ar nuo dalyvumo (darbingumo) lygio nustatymo dienos iki sprendimo dėl atitinkamai socialinio draudimo senatvės ar socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensijos paskyrimo priėmimo dienos“, ar tai tas pats laikotarpis kartu su tuo laikotarpiu, kai „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgaliota Valstybinio socialinio

draudimo fondo administravimo įstaiga kreipėsi į užsienio valstybės kompetentingą instituciją“. Pastebėtina, kad teikiamas siūlymas susijęs ir su Projekto 1 straipsnio 2 dalimi ir 2 straipsniu teikiamuose siūlyimuose tinkamai apibrėžtinu prezumpcijos laikotarpiu (pradžią ir pabaigą).

4. Projekto 3 straipsnio formuluotės „paskirtos taikant šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalį“ ir „paskirtos taikant šio įstatymo 10 straipsnio 3 dalį“, „susidariusi šalpos pensijos permoka“ leidžia daryti pagrįstą prielaidą, kad konkrečiam asmeniui jau išmokėta jam paskirta konkreti išmoka. Todėl nėra suprantama, kodėl Projekto 3 straipsnyje dėstomame Įstatymo 15 straipsnio 22 dalies 1 punkte siūloma kurti naują mechanizmą, vartojant neapibrėžtas formuluotes, siekiant nustatyti susidariusios permokos „susigrąžinimą“. Taip pat nėra detalizuojama, kaip, kokia tvarka, koku dydžiu, periodiškumu būtų „kompensuojama“ susidariusi šalpos pensijos permoka.

5. Įvertinus Projekto 6 straipsnyje dėstomą Įstatymo 20 straipsnio 5 dalies pakeitimą, abejotina jo pagrįstumu, teisingumu ir įžvelgtina galima piktnaudžiavimo rizika. Kartu primintina, kad pensijų priemokų paskirtis – užtikrinti minimalias pensines pajamas ir valstybės biudžeto lėšomis remti mažiausių pensijų gavėjus. Todėl prašytina papildomai pagrįsti, kodėl asmenys, gavę atitinkamą paskirtį turinčią išmoką, neturi pareigos jos grąžinti tais atvejais, kai iš tiesų ji jiems nepriklausė ir neatitiko savo paskirties (nuostata sistemiškai vertintina kartu su Projekto 7 straipsnio 5 dalimi). Kartu atkreiptinas dėmesys, kad siūloma nuostata nėra nustatoma, kokie veiksmai, sprendimai turėtų būti atlikti, priimti, kai susiklostytų vertinamoje dalyje aptarti santykiai (kitą variantą, kas nutiktų su pagal ankstesnius duomenis paskirtomis pensijų priemokomis, jų dydžiu).

6. Projekto 7 straipsnio 3 dalies nuostatos taip pat vertintinos kaip galimai neatitinkančios šalpos išmokų paskirties ir Įstatyme nustatytų sąlygų teisei į konkrečią išmoką nustatyti. Siūlytina tai papildomai įvertinti ir atitinkamai tikslinti siūlomą teisinį reguliavimą.

7. Projekto 7 straipsnio 4 dalies nuostata vertintina kaip perteklinė. Šiuo atveju, esant poreikiui, formuluojant taisykles, turi būti formuluojama, kam netaikoma galiojanti nuostata arba kam ir koku atveju taikoma nebegaliojanti nuostata.

8. Kitos redakcinės ir teisės technikos pastabos perduotos rengėjams darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Rita Tamašunienė

Vaida Štrafėlė, mob. tel. +370 600 43 406, el. p. vaida.strafele@tm.lt

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12-101, LT-09308 Vilnius
tel. +370 5 250 0883, el. p. info@sodra.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

2026-03- Nr. (1.59E) I-
į 2026-02-27 Nr. 26-2772

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Išnagrinėję išvados gauti pateiktą Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 7, 10, 15, 17, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikiame pastabas ir pasiūlymus.

1) Šalpos išmokos skiriamos ir mokamos asmenims, kurie neturi teisės gauti didesnių pensijų ar pensijų išmokų, įskaitant ir užsienio valstybių mokamų pensinio pobūdžio išmokų. Kreipiantis dėl šalpos išmokų skyrimo, asmenys tam tikrais atvejais jau yra užsienio išmokos gavėjai ir tai nurodo pateiktame prašyme skirti šalpos išmoką. Pagal siūlomą reglamentavimą, jei toks asmuo bus įgijęs stažo užsienio valstybėje ir nebus įgijęs minimalaus stažo Lietuvos Respublikoje, turėsime laikyti, kad asmuo neturi teisės gauti socialinio draudimo **ir užsienio valstybės pensijos**, nors turėsime duomenis (pavyzdžiui, iš prašymo), kad užsienio valstybės pensija paskirta ir mokama, todėl siūlome tikslinti Projektu teikiamo Šalpos pensijų įstatymo 7 straipsnio 5 dalį ir 10 straipsnio 3 dalį jas išdėstyti taip:

„5. Skiriant šalpos senatvės ar šalpos negalios pensiją pagal šio straipsnio 1 dalį asmenims, kurie pagal Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymą yra įgiję mažesnę už nustatytą minimalųjį pensijų socialinio draudimo stažą atitinkamos rūšies socialinio draudimo pensijai, tačiau kurie yra įgiję stažo užsienio valstybėje, kurioje taikomos Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų ar Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatos dėl pensijų mokėjimo, ir nėra duomenų apie šio asmens teisę gauti užsienio valstybės pensiją, preziumuojama, kad nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos ar nuo dalyvumo (darbingumo) lygio nustatymo dienos iki sprendimo dėl atitinkamai socialinio draudimo senatvės ar negalios pensijos paskyrimo priėmimo dienos ir (ar) iki duomenų apie užsienio valstybėje paskirtą pensiją gavimo dienos asmuo neturi teisės gauti atitinkamai socialinio draudimo senatvės pensijos, socialinio draudimo negalios pensijos ar (ir) užsienio valstybės pensijos.“;

„3. Skiriant šalpos našlaičių pensiją pagal šio straipsnio 1 dalį už mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį, kuris pagal Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymą, buvo įgijęs mažesnę už nustatytą minimalųjį pensijų socialinio draudimo stažą atitinkamos rūšies socialinio draudimo pensijai, tačiau kuris buvo įgijęs stažo užsienio valstybėje, kurioje taikomos Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų ar Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatos dėl pensijų mokėjimo, ir nėra duomenų apie našlaičio teisę gauti užsienio valstybės išmoką už šį mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį, preziumuojama, kad nuo teisės į šalpos našlaičių pensiją atsiradimo dienos iki sprendimo dėl socialinio draudimo našlaičių pensijos paskyrimo

priėmimo dienos ir (ar) iki duomenų apie užsienio valstybėje paskirtą pensiją už mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį gavimo dienos asmuo neturi teisės gauti socialinio draudimo našlaičių pensijos ar (ir) užsienio valstybės išmokos už mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį.“

2) Projektu teikiamu Šalpos pensijų įstatymo 20 straipsnio 5 dalies keitimu siūloma atsisakyti pensijų priemokų permokų išieškojimo, kai dėl socialinio draudimo pensijos perskaičiavimo pasikeičia priklausęs mokėti pensijos priemokos dydis. Pritariame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomonei, kad pensijos priemoka savo esme yra valstybės parama, kuria užtikrinamos asmens pajamos einamuoju laikotarpiu, tačiau Projekto siūlymas pensijų priemokų permokų neišieškoti tik iš dalies sumažins administracinę naštą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams – turės būti atliekamos pensijų priemokų permokų nustatymo ir nurašymo procedūros. Siekdami teisinio proporcingumo, manome, kad būtų tikslinga atsisakyti pensijų priemokų permokų nustatymo, kai paaiškėja, kad už tą laikotarpį, už kurį ši priemoka išmokėta, jos gavėjas turėjo teisę gauti (gavo) kitas pensijas arba didesnę socialinio draudimo pensiją bei nustatyti naujo pensijos priemokos dydžio apskaičiavimo tvarką (lyginamasis variantas):

„5. Jeigu mokant pensijos priemoką paaiškėja, kad už tą laikotarpį, už kurį ši priemoka išmokėta, jos gavėjas turėjo teisę gauti (gavo) kitas pensijas arba didesnę socialinio draudimo senatvės, negalios, netekto darbingumo arba invalidumo pensiją, ~~kurios jam skiriamos nuo dienos iki pensijos priemokos paskyrimo arba nuo pensijos priemokos paskyrimo dienos, pensijos priemokos permoka neišieškoma~~ įgaliota įstaiga nustato šio asmens teisę gauti pensijos priemoką iš naujo ir naujo dydžio pensijos priemoką pradeda mokėti arba pensijos priemokos mokėjimą nutraukia nuo kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį paaiškėjo (gauta informacija), kad gavėjas turėjo teisę gauti (gavo) kitas pensijas arba didesnę socialinio draudimo senatvės, negalios, netekto darbingumo arba invalidumo pensiją, pirmos dienos.“

3) Asmenims, turintiems teisę į mažesnio dydžio socialinio draudimo negalios pensiją, yra mokamas šalpos negalios ir socialinio draudimo negalios pensijos skirtumas. Dėl skirtingų šių išmokų mokėjimo terminų – socialinio draudimo negalios pensijos yra mokamos iki dalyvumo lygio termino pabaigos (Socialinio draudimo pensijų įstatymo 41 straipsnio 6 dalis), o šalpos negalios pensijos yra mokamos iki mėnesio, kurį pasibaigė šalpos išmokos skyrimo laikotarpis pabaigos (Šalpos pensijų įstatymo 15 straipsnio 20 dalis) – dažnu atveju, gavus duomenis apie pakartotinai nustatytą dalyvumo lygį, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams tenka perskaičiuoti išmokėtas šalpos negalios sumas (nustatyti šalpos negalios permoką, atlikti šios permokos įskaitymą iš socialinio draudimo negalios pensijos nepriemokos), tačiau išmokos gavėjui mokėtina suma nekinta. Taigi, siekdami užtikrinti sistemiškumo principą bei supaprastinti šalpos išmokų mokėjimo administravimą, siūlome Projektą papildyti Šalpos pensijų įstatymo 15 straipsnio 20 dalies keitimu ir suvienodinti šalpos išmokų skyrimo ir mokėjimo terminus su socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo terminais.

4) Atsižvelgdami į tai, kad pensijos priemoka savo esme yra valstybės parama, kuria užtikrinamos asmens pajamos einamuoju laikotarpiu, ir nuo 2026 m. gruodžio pradėjus mokėti pensijų priemoką už einamąjį mėnesį, pensijos priemoką gaunančiam asmeniui kas mėnesį teikiama valstybės parama bus užtikrinta (nebus mokėjimo pertraukų), siūlome svarstyti Projekto 7 straipsnio 2 dalies nuostatų tikslingumą.

5) Atsižvelgdami į kasmetinius socialinio draudimo pensijų dydžių naujinimus, kurie atliekami iki einamųjų metų birželio 30 d., ir atitinkamą pensijų priemokų perskaičiavimą pagal Šalpos pensijų įstatymo 20 straipsnio 5 dalį, manome, kad Projekto siūlomas Šalpos pensijų įstatymo 20 straipsnio 5 dalies pakeitimas bei Projekto 7 straipsnio 5 dalis galėtų įsigalioti nuo Projekto priėmimo dienos. Jei Projektas įsigaliotų iki šių metų gegužės 1 d., pensijų priemokų perskaičiavimo ir pensijų priemokų permokų nustatymo, įskaitymo ir išieškojimo procedūrų dėl po naujinimo pasikeitusio (padidėjusio) socialinio draudimo pensijos dydžio galėtume atsisakyti jau šiais metais.

Taip pat informuojame, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2026-02-27 rašto Nr. 26-2772 lentelės 15 punkte prašomos informacijos pateikti negali, nes tokia informacija ir požymiai nėra koduojami Socialinio draudimo ir valstybinių pensijų skyrimo, mokėjimo bei apskaitos ir Išmokų skyrimo ir mokėjimo pagal tarptautines sutartis, Europos Sąjungos teisyną ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius tarptautines išmokas taikomosiose sistemose.

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 2, 01108 Vilnius, tel. (0 5) 236 2444, faksas (0 5) 236 2626

El. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos
ir darbo ministerijai

2026-03-
Į 2026-02-27 Nr. STAP-121

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija informuoja, kad dėl pateikto derinti Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 7, 10, 15, 17, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pastabų ir pasiūlymų pagal kompetenciją neturi.

Strateginio valdymo ir analizės departamento
direktorius, laikinai atliekantis ministerijos
kanclerio funkcijas

Giedrius Kazakevičius

Indrė Gailiūtė, tel. +370 706 529 97, el. p. indre.gailiute@urm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

Į 2026-02-27 Nr. STAP-121 (24.2 Mr-56)

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija išnagrinėjo Jūsų išvadoms gauti pateiktą Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 7, 10, 15, 17, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymo projektas) ir atsižvelgdama į įstatymo projekto aiškinamajame rašte pateiktą informaciją, kad 2026 m. gruodžio mėn. papildomas 1,8 mln. eurų lėšų poreikis pensijų priemonoms išmokėti būtų padengtas iš šioms priemonoms 2026 m. numatytų asignavimų, informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų neturi.

Ramutė Petrošė, tel. +370 690 32 087, el. p. ramute.petrose@finmin.lt